

Ecologisch onderzoek vleermuizen
Nijnselseweg 26 te Sint-Oedenrode
Eindrapport

Ecologisch onderzoek vleermuizen Nijnselseweg 26 te Sint-Oedenrode Eindrapport

Rapportnummer: 211X08611

Datum: 7 juli 2017

:

Projectteam BRO: Reinoud Vermoolen, Ineke Kroes

Trefwoorden: Vleermuizen, Flora en Fauna onderzoek

Bron foto kافت: abstract

BRO
Hoofdvestiging
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl

Inhoudsopgave

pagina

1. AANLEIDING	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel	2
1.3 Leeswijzer	2
2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED	3
2.1 Huidige situatie	3
3. WERKWIJZE	6
3.1 Vleermuizen	6
4. RESULTATEN	8
4.1 Vleermuizen per soort	8
4.2 Vleermuizen per functie	10
5. EFFECTENBEOORDELING	13
5.1 Vleermuizen	13
6. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	15
7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	16
7.1 Conclusies	16
7.2 Aanbeveling	16
8. BRONNEN	18

1. AANLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de Nijnselseweg 26 te Sint-Oedenrode is één van de twee distributiecentra van Baby-Dump gevestigd. Baby-Dump is voornemens om binnen enkele jaren haar distributieve activiteiten te concentreren op de bedrijfslocatie aan de Nijnselseweg 26. Om dit mogelijk te kunnen maken zal de huidige bedrijfsbebouwing moeten worden uitgebreid.

Om te voldoen aan nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat de ingreep plaatsvindt, een onderzoek te doen naar het eventueel voorkomen van beschermde flora en fauna.

Om de effecten van de plannen op natuurwaarden te bepalen is in opdracht van BRO in augustus 2016 een verkennend veldbezoek uitgevoerd. Hieruit bleek dat het plangebied mogelijk geschikt is als vaste rust of verblijfplaats voor gebouw bewonende en/of boombewonende vleermuizen. Door de sloop van een deel van de bestaande gebouwen en de kap van bomen kunnen mogelijk vleermuisverblijfplaatsen verdwijnen.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Welke soorten vleermuizen komen momenteel voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het plangebied, voor wat betreft de huidige en de toekomstige situatie. In hoofdstuk 3 worden de methode van werken en de onderzoeksinspanning beschreven. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het vleermuisonderzoek gepresenteerd. De mogelijke effecten van de ingreep worden gerelateerd aan de aanwezige soorten vleermuizen in hoofdstuk 5. Toetsing aan de Wet natuurbescherming is beschreven in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 is een beschrijving van de conclusies en aanbevelingen. Hoofdstuk 8 bestaat uit een korte bronnenlijst.

2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED

2.1 Huidige situatie

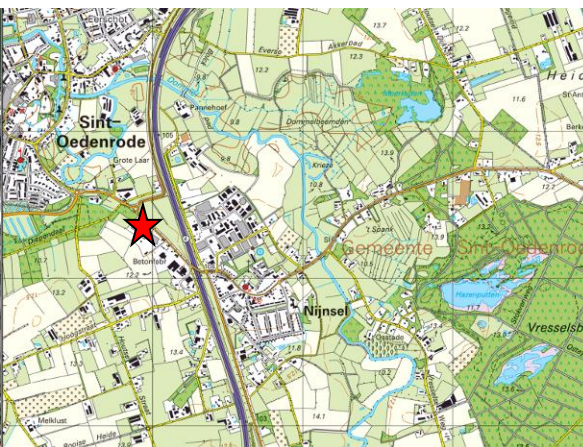
Ligging van het plangebied

Het plangebied bevindt zich ten zuiden van de kern van Sint-Oedenrode, ten westen van de A50. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 160,0910, Y= 396,350.

Het plangebied is rood omkaderd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en weergegeven als een rode ster op de topografische kaart (figuur 2).

Figuur 1. Luchtfoto plangebied

Figuur 2. Topografische kaart plangebied

Huidige situatie

Het plangebied bestaat geheel uit verharding, grasland, ruigte, struweel en enkele bomen. Periodiek oppervlaktewater in de vorm van enkele watervoerende greppels is aanwezig binnen het plangebied. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit een boomgaard en houtsingel aan de zuidwestzijde, graslanden (deels in gebruik als paardenweide) en opgaande populierenbos aan de aan de noordwestzijde. Aan de oostzijde ligt de Nijnselseweg en aangrenzende agrarische percelen

2.2 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- Stenen gebouw met lange muur op zuidkant
- Bestrating
- Bomengroep aan de zuidwestzijde
- Weide
- Ruigte met wilgenstruweel

2.3 Toekomstige (geplande) situatie

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft nieuwbouw (aanbouw) op het huidige bedrijfsterrein van Baby-Dump, aansluitend aan de huidige hal aan de west- en zuidzijde als ook aansluitend aan de noordzijde (kantoor). Hiervoor zal de aanwezige vegetatie (grasvegetatie, struweel, bomen en struiken) worden verwijderd. Het terrein zal verder bouwrijp worden gemaakt en er zal grondverzet worden gepleegd.

De volgende afbeeldingen (figuur 3 t/m 10) geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving. De toekomstige situatie is weergegeven in figuur 11 en 12.

Figuur 3. Westelijke muur Baby-Dump

Figuur 4. Open stootvoegen in westelijke muur

Figuur 5. Zuidelijke muur Baby-Dump

Figuur 6. Noordzijde Baby-Dump t.h.v. kantoor

Figuur 7. Grasland (paardenwei) ten zuiden van bebouwing

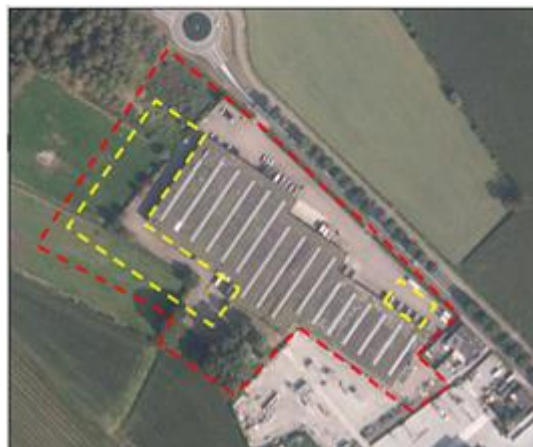
Figuur 8. Ruigte en wilgenstruweel direct ten westen van het huidige bedrijfsterrein

Figuur 9. Grasland en greppel ten westen van het huidige bedrijfsterrein

Figuur 10. Grasland en greppel ten westen van het huidige bedrijfsterrein

Figuur 11. Uitbreiding bedrijfsruimte (geel gearceerd)

Figuur 12. Toekomstige inrichting bedrijfsbebouwing

3. WERKWIJZE

3.1 Vleermuizen

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd aan de hand van het vleermuizenprotocol (2013 voor de najaarsrondes in 2016 en 2017 voor de voorjaarsrondes in 2017) dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GAN), Netwerk Groene Bureaus (NGB) en Zoogdiervereniging. Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soort specifiek. Met behulp van een ultrasounddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Tijdens het onderzoek is gebruikgemaakt van een Petterson D240x ultrasounddetector (batdetector) en een sterke zaklamp (TK41 Max 860 Lumens). Met een Edirol R-09 RH digitale recorder zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Bat Sound Pro 3.31b. Verder is gebruik gemaakt van een Elekon Batlogger M, een zeer gevoelige heterodyne batdetector die niet alleen het geluid registreert, maar ook de locatie van het vleermuisgeluid, de tijd van de waarneming, en de exacte lokale weersomstandigheden op dat moment.

Op basis van de aanwezige ecotopen zijn de volgende functies te verwachten:

- Vliegroutes en foerageergebieden;
- Paarverblijven;
- Kraamverblijven
- Zomerverblijf.
- Winterverblijf

In het najaar van 2016 zijn twee vleermuisinventarisaties uitgevoerd, in verband met mogelijke paarplaatsen en winterverblijven. De eerste veldinventarisatie vond plaats op 5 september 2016. Vooraf is bij daglicht een inwendige en uitwendige inspectie van de gebouwen en bomen geweest en heeft een oriënterende inspectie plaats gevonden van het hele plangebied. Tijdens dit bezoek zijn de gebouwen kritisch geïnspecteerd op sporen en invliegmogelijkheden, en zijn de bomen aan de zuidwestkant van het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van mogelijke hollen en scheuren en sporen (onder andere uitwerpselen) van vleermuizen. Er werden geen uitwerpselen gevonden bij de gebouwen, evenmin als bij de bomen. Op 26 september 2016 vond 's avonds een tweede vleermuisinventarisatie plaats.

De gekozen data hangen onder meer samen met de zomerverblijfperiode en de paarperiode van vleermuizen. Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1).

Tabel 1 Bezoeken i.v.m. vleermuisinventarisaties

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur Onderzoek	Zon op/ onder	Weer	Temp.
05-09-2016	Paarverblijf- en zwermplaats, zomer- verblijf, vliegroute, foerageergebied	19.00 -02.00	06.59/ 20.16	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaarbewolkt Geen neerslag	17,3°C
26-09-2016	Paarverblijf- en zwermplaats, zomer- verblijf, vliegroute, foerageergebied	19.15 -02.00	07.34/ 19.27	Wind gemiddeld 1 Bft Zwaarbewolkt. Geen neerslag	13.5°C
17-05-2017	Kraamverblijf- en zwermplaats, zomer- verblijf, vliegroute, foerageergebied	20.00 -23.35	05.42/ 21.33	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	23,9°C
18-05-2017	Kraamverblijf- en zwermplaats, zomer- verblijf, vliegroute, foerageergebied	03.30 -05.45	05.40/ 21.34	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt. Geen neerslag tijdens waarnemingen	17.4°C
26-06-2017	Kraamverblijf- en zwermplaats, zomer- verblijf, vliegroute, foerageergebied	22.00 -00.10	05.20/ 22.07	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaarbewolkt Geen neerslag tijdens waarnemingen	18,7°C

4. RESULTATEN

4.1 Vleermuizen per soort

In 2016 zijn zowel tijdens het avondbezoek op 5 september als het avondbezoek op 26 september vleermuizen aangetroffen in en rond het onderzoeksgebied. Ook in het voorjaar 2017, zijn op de twee avondbezoeken (17 mei en 26 juni) en op het ochtendbezoek (18 mei), vleermuizen aangetroffen. In totaal zijn er drie soorten vastgesteld. Het ging om de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).

Tijdens de inwendige inspectie van het gebouw bij daglicht, op 5 september, zijn geen sporen, zoals vlindervleugels of uitwerpselen van vleermuizen gevonden.

Tijdens het nachtelijk nazomerbezoek op 5 september werden in eerste instantie geen vleermuizen waargenomen. Vanaf 21.05 uur werden twee gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen rondom het bosje aan de zuidwestkant van het plangebied. Deze bleven foerageren tot einde inventarisatietijd, om 22.30 uur. Na 21.30 uur werden twee rosse vleermuizen foeragerend waargenomen in de weilanden aan de noordwestkant van het plangebied. Langs dezelfde weilanden werd even later een ruige dwergvleermuis waargenomen. De ruige dwergvleermuis bleef tot 22.00 uur en de rosse vleermuizen bleven foerageren tot ongeveer 22.10 uur. Langs de begroeiing aan de zuidwestkant passeerde rond 21.50 uur een gewone dwergvleermuis. Rond 22.00 uur passeerden nog eens twee gewone dwergvleermuizen langs deze groenstrook.

Op 26 september was het aanzienlijk drukker, wat betreft vleermuizen. Vanaf 20.05 uur werden op meerdere plaatsen in de lange muur aan de zuidkant, en de muur aan de westkant sociale geluiden gehoord, roepende mannetjes. Op drie plaatsen was de lokroep van de mannetjes zeer constant en de hele avond aanwezig. Ook werd op meerdere plaatsen, met name in de buurt van waar de lokroep vandaan kwam, regelmatig langs deze muur gezwerm door minimaal twee gewone dwergvleermuizen, zowel aan de zuidkant als aan de westkant. De muur fungeert met zekerheid als paarplaats, en vermoedelijk ook als winterverblijf. Er zijn op zeker drie plaatsen in de zuid- en westmuur paarverblijven aanwezig.

In de weilanden werd wederom vanaf 20.00 uur gefoerageerd door twee rosse vleermuizen en minimaal twee ruige dwergvleermuizen. In de bosjes aan de westzijde werd eveneens vanaf 19.50 uur gefoerageerd door meerdere gewone dwergvleermuizen, dit waren er minimaal drie. Er passeerden langs de groenstrook aan de zuidwestzijde rond 20.40 uur twee gewone dwergvleermuizen.

Tijdens het eerste avondbezoek in het voorjaar, op 17 mei werden vanaf 21.30 uur steeds gewone dwergvleermuizen waargenomen, tot aan het einde van de waarneemtijd rond 23.30 uur. Het waren steeds ongeveer 5 à 6 exemplaren. Ze vlogen met name rond het bosje ten zuiden van het gebouw, daar waar in het najaar ook gewone dwergvleermuizen foerageerden. Er werden hier in totaal twee ruige dwergvleermuizen gehoord. Ook werden regelmatig gewone dwergvleermuizen waargenomen

langs de houtwal ten zuiden van het plangebied, op dezelfde route als waar ze in het najaar werden waargenomen. Het ging hier om in totaal 7 passerende gewone dwergvleermuizen en 2 ruige dwergvleermuizen. Er werden in het geheel geen rosse vleermuizen waargenomen. Op het weiland waar in het najaar regelmatig gevoerd werd bleef het de hele avond stil, wellicht mede omdat het populierenbosje ten westen van het plangebied gekapt bleek te zijn.

Vanaf het moment dat het ochtend onderzoek op 18 mei van start ging werden er meerdere (ongeveer 5 à 6) gewone dwergvleermuizen voeragerend waargenomen rond het bosje ten zuiden van het gebouw. Er werden nu ook regelmatig gewone dwergvleermuizen waargenomen langs de zuidmuur in het meest zuidelijke deel van het gebouw, daar waar niet gesloopt of gebouwd gaat worden. Er werden geen ruige dwergvleermuizen of rosse vleermuizen waargenomen. Rond 4.40 uur kwamen steeds meer gewone dwergvleermuizen in de omgeving van het gebouw. Tussen 4.50 en 5.30 werd er constant gezwermd langs het gebouw door gewone dwergvleermuizen, vlakbij het bosje. De vleermuizen verdwenen in een open stootvoeg op een van de hoeken aan de zuidkant van het gebouw, de een na de ander. Ze kwamen van meerdere kanten aanvliegen, maar met name vanuit het westen. Het was een drukte van jewelste. Bij benadering 110 vleermuizen zijn door deze open stootvoeg naar binnen gegaan. Ook zijn meerdere gewone dwergvleermuizen door nabijgelegen open stootvoegen naar binnen gegaan. Er is hier duidelijk sprake van een massaverblijf van gewone dwergvleermuizen.

Er zijn tijdens het tweede avondbezoek veel (>90) uitvliegers waargenomen vanuit het gebouw, maar ze zijn niet meer exact geteld, gezien het feit dat al globaal bekend was om hoeveel exemplaren het ging. Deze uitvliegers kwamen voornamelijk uit de open stootvoegen rondom de hoek, op dezelfde plaats waar ook de vleermuizen invlogen op 18 mei. Er is daarnaast geïnventariseerd langs de aanvliegroutes aan de westzijde en ten westen van het plangebied. Omdat er bosshages gaan verdwijnen, en daarmee de aansluiting met het gebouw mogelijk vervalt, is begin mei 2017 een extra vliegroute aangelegd. Er zijn 26 zomereiken met een kruinhoogte van ongeveer 7 meter geplaatst, op 7 meter afstand van elkaar, zodanig dat ze een lijn vormen van het gebouw naar de bossen ten westen van het plangebied (zie figuur 5). Momenteel is langs die route eveneens een boomkwekerij met bomen met kruinhoogte van ongeveer 10 meter hoogte. Langs deze route werd vanaf de eerste uitvliegers, rond 22.00 uur, vrij veel gevlogen. De meeste uitvliegers passeerden deze vliegroute, d.w.z. de boomkwekerij en de toekomstige eikenlaan, tussen 22.00 uur en 22.30 uur Richting Diependaal. Bij benadering 6 gewone dwergvleermuizen bleven bleef tot de eindtijd, (rond 24.00 uur) voerageren rond het bosje. Er werden vanaf 22.30 uur eveneens steeds 2 à 3 voeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen bij de boomkwekerij, of het hierbij steeds om dezelfde exemplaren ging is niet helemaal duidelijk.

In Tabel 2 zijn de waarnemingen van voeragerende en passerende vleermuizen per avond weergegeven.

Tabel 2 Totaal nachtelijke waarnemingen in het veld van passerende en foeragerende vleermuizen in en om het plangebied

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	05-09-2016		26-09-2016		17-05-2017		18-05-2017		26-06-2017		Totaal waarnemingen
		Avond		Avond		Avond		Ochtend		Avond		
		Foeragerend	Passerend	Foeragerend	Passerend	Foeragerend	Passerend	Foeragerend	Passerend	Foeragerend	Passerend	
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	2	3	3	2	6	7	6	110	9	>90	15
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	1	0	2	0	2	2	0	0	0	0	3
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0	6

4.2 Vleermuizen per functie

Kraamverblijven en zomerverblijven

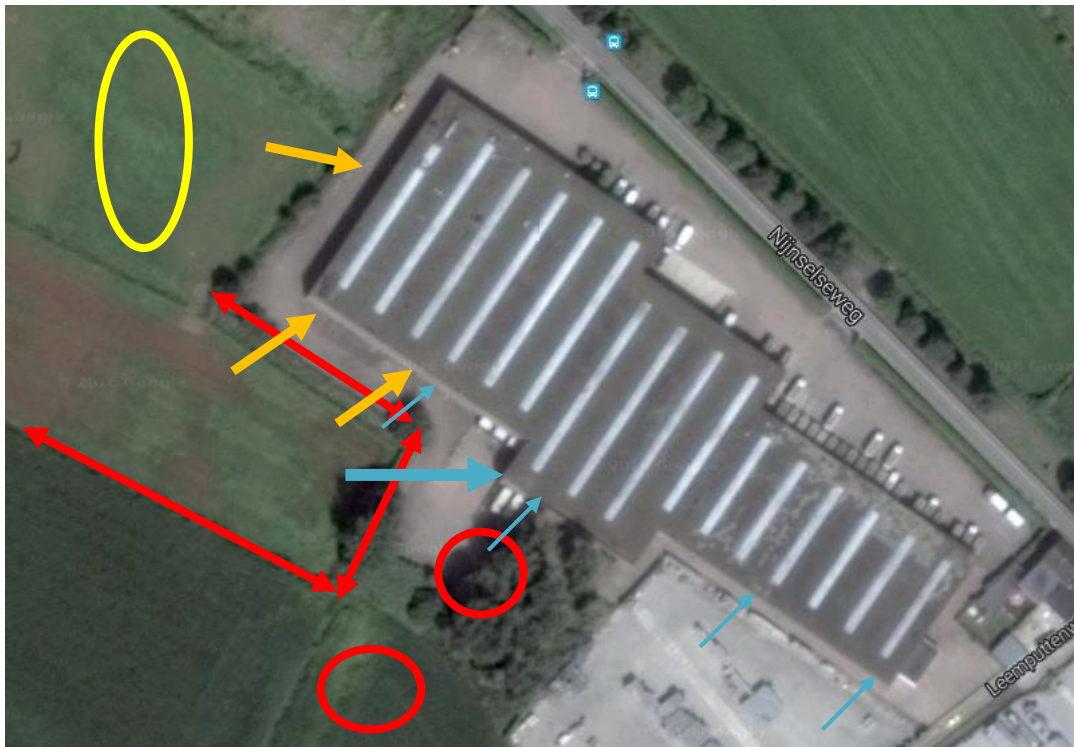
Er blijkt er een massaverblijf in het gebouw aanwezig te zijn, waar bij benadering een (kraam)kolonie van ongeveer 110 gewone dwergvleermuizen huist. Figuur 4 toont de exacte locatie van het massa(kraam)verblijf van de gewone dwergvleermuis.

Foerageergebieden en vliegroutes

Er wordt in en rondom het plangebied actief gefoerageerd. Er wordt met name gefoerageerd rondom het bosje aan de zuidkant. Hier werden op beide avonden in het najaar vanaf ongeveer een kwartier na zonsondergang gefoerageerd door 2 à 3 gewone dwergvleermuizen. Daarnaast werd er in het najaar gefoerageerd in en om de weilanden aan de westzijde van het plangebied door minimaal twee rosse vleermuizen en twee ruige dwergvleermuizen. Op alle momenten van inventarisatie in het voorjaar werd eveneens gefoerageerd door minimaal 6 gewone dwergvleermuizen en 2 ruige dwergvleermuizen. De foeragerende rosse vleermuizen zijn in het voorjaar niet meer waargenomen.

Paarverblijven en winterverblijven

In het najaar zijn op meerdere plekken sociale geluiden en roepende mannetjes waargenomen. Langs de muur aan de zuidkant, maar ook langs de muur aan de westkant werd door twee gewone dwergvleermuizen zwermgedrag waargenomen. Langs de muur aan de zuidkant van het gebouw zijn twee paarplaatsen aangetroffen, aan de westkant van het gebouw een. Figuur 4 geeft een overzicht van de gevonden vleermuisactiviteit in het najaar.

Figuur 4. Vleermuisactiviteit.

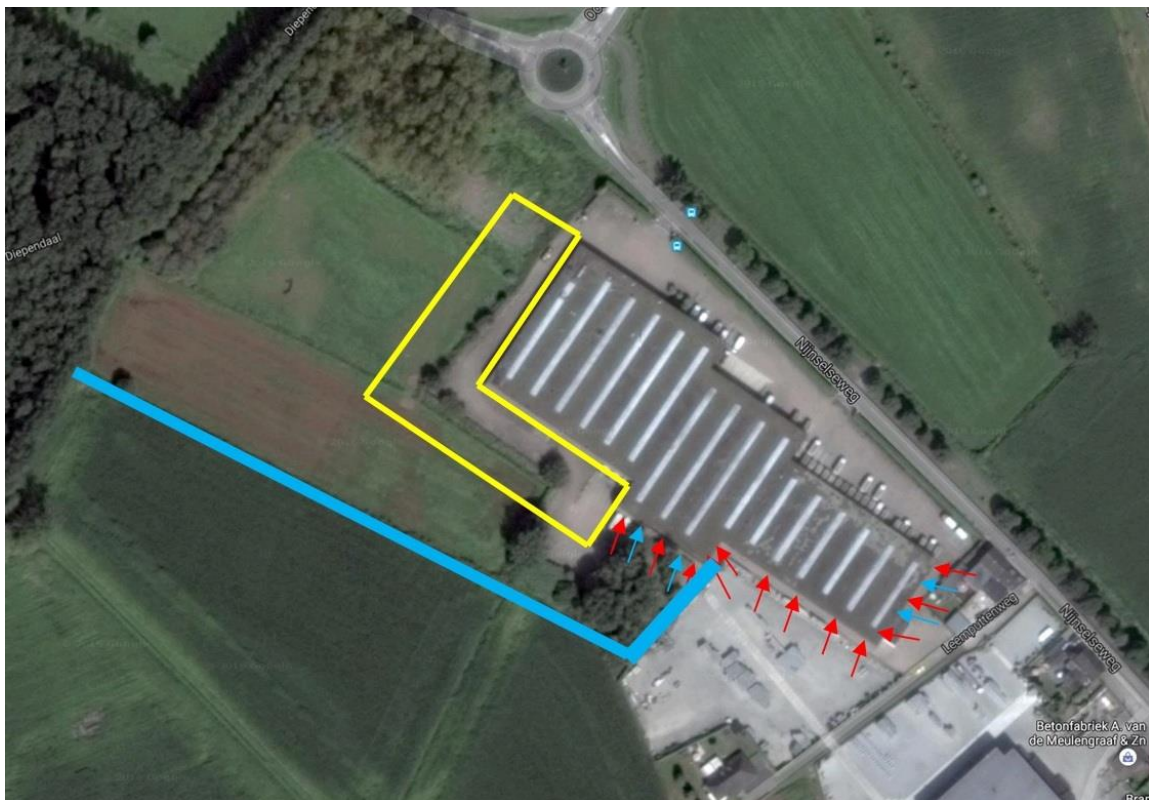
De oranje pijlen geven aan waar zich paarplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden.

De blauwe pijlen geven aan waar de vleermuizen naar binnen gingen, waarbij de dikste pijl de hoofdingang van het massa(kraam)verblijf vertegenwoordigt

De rode cirkel geeft aan waar door gewone dwergvleermuizen gevoerageerd werd.

De rode pijl naar 2 kanten wijzend geeft weer waar gewone dwergvleermuizen langs vlogen.

De gele ovaal geeft aan waar gevoerageerd werd door rosse vleermuizen en ruige dwergvleermuizen.

Figuur 5. Op voorhand genomen mitigerende maatregelen.

De gele lijn geeft aan waar de ingreep gaat plaatsvinden. Het totale gebouw is 200 meter lang.

De rode pijlen geven aan waar platte vleermuiskasten zijn opgehangen (aanwezig vanaf 15 februari 2017).

De blauwe pijlen geven aan waar vleermuiskraamkasten zijn opgehangen (aanwezig vanaf 15 februari 2017)

De blauwe lijn geeft aan waar de laan van 26 zomereiken is geplant (aanwezig vanaf begin mei 2017).

5. EFFECTENBEOORDELING

5.1 Vleermuizen

Kraamverblijven

In het gebouw van de Babydump is een massa(kraam)verblijf aanwezig, waarbij de belangrijkste ingang voor vleermuizen op een van de zuidhoeken van het gebouw is, vlakbij het bosje waar steeds actief gefoerageerd werd.

Omdat in het najaar 2016 al duidelijk was dat dit gebouw belangrijk was voor de gewone dwergvleermuis, en omdat de mogelijkheid van een kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis voor de hand lag, zijn op voorhand als tijdelijke mitigerende maatregel 4 kraamkasten van het type Universeel vleermuis-zomerverblijf Kraamkast 1FTH-grijs (of vergelijkbaar) geplaatst aan de zuidmuur, op minimaal 3,5 meter hoogte met vrije uitvliegmogelijkheden, binnen een straal van 100 meter vanaf de belangrijkste invliegopening, op een plaats waar geen activiteiten gaan plaatsvinden. Deze kasten zijn geplaatst op 15 februari 2017 (figuur 5). Hierdoor is er vanaf het begin van de zomer van 2017 al een gewenningsperiode mogelijk.

Foerageergebieden en vliegroutes

Er wordt in en rondom het plangebied actief gefoerageerd. Er wordt gefoerageerd rondom het bosje aan de zuidkant. Daarnaast wordt er gefoerageerd in en om de weilanden aan de westzijde van het plangebied. Er is echter ruim voldoende van dit type foerageergebied in de omgeving aanwezig. Het eventueel verdwijnen van een deel van dit foerageergebied heeft geen schadelijke gevolgen voor de lokale vleermuispopulatie, er verdwijnt hier geen essentieel foerageergebied.

Langs de grens van de huidige bestrating, langs het opgaand groen is een vliegroute. Deze groenstrook zal gaan verdwijnen. Om een vliegroute naar de verblijfplaatsen in het Babydump gebouw intact te houden is in het voorjaar 2017 een nieuwe vervangende vliegroute aangelegd van 26 jongvolwassen zomereiken van ongeveer 7 m hoog en 7 meter uit elkaar geplant, die een laan vormen vanaf het bosgebied ten westen van het plangebied tot aan het zuidelijk deel van het Babydump gebouw. Deze laan komt uit op een plaats waar geen ingrepen gaan plaatsvinden, en dicht bij de plaats waar twee van de kraamkasten hangen (figuur 5).

Paarverblijven en winterverblijven

Er zijn in de muur aan de zuidzijde en westzijde van het gebouw drie vaste rust- en verblijfplaatsen (paarplaatsen) geconstateerd. Deze paarplaatsen zullen verdwijnen bij uitvoering van de plannen. Hiervoor zijn voorafgaand aan het vleermuisseizoen 2017 op voorhand tijdelijke mitigerende maatregelen getroffen, door het ophangen van 12 platte vleermuis kasten van het type vleermuis kast 1FF met ingewerkte houten achterwand. Deze kasten hangen op plaatsen die sterk vergelijkbaar zijn dan de huidige paarverblijven, aan een deel van het gebouw waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd, binnen een straal van 100 meter vanaf de plaats waar gebouwd gaat worden, op minimaal 3,5 meter hoogte met vrije uitvliegmogelijkheden. Aangezien het om een zeer groot gebouw gaat (de totale leng-

te van het gebouw is 200 meter) is het gevaar van trillingen en geluidsoverlast bij deze kasten te verwaarlozen. De kasten hagen aan het gebouw vanaf 15 februari 2017 (figuur 5).

Resumerend, er is in het gebouw een massa(kraam)verblijf en er zijn paarplaatsen aanwezig, die bij uitvoering van de gewenste situatie, gaan verdwijnen. Verder gaat er in geval van uitvoering van de plannen een vliegroute verdwijnen. Hiervoor zijn in het voorjaar van 2017 zowel voor de kraamkolonie, de paarverblijven als de vliegroute (tijdelijke) mitigerende maatregelen genomen, die zullen worden voorgesteld aan de provincie. Er zal vervolgens een ontheffing Wet natuurbescherming moeten worden aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis.

6. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

Door de sloop van een deel van het Babydump gebouw zal een massa (kraam) verblijf en 3 paarplaatsen van de gewone dwergvleermuis verdwijnen. Hiervoor zullen mitigerende maatregelen moeten worden voorgesteld aan de Provincie Brabant.

Er verdwijnt foerageergebied en een vliegroute voor vleermuizen, als het bosje ten zuiden van het Babydump gebouw en de strook groen (houtwal) aan de zuidkant van het terrein van de Babydump verdwijnt. Foerageergebied en vliegroutes zijn beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Echter, er is in de directe omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Er verdwijnt door de ingreep geen essentieel foerageergebied. Het eventueel verwijderen van het bosje zal, mits de zorgplicht in acht wordt genomen, niet leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming wegens het weghalen van essentieel foerageergebied.

Doordat het bosje verdwijnt en de houtwal eveneens, zijn er echter te weinig mogelijkheden voor vleermuizen om de verblijfplaatsen in het gebouw te bereiken. Er blijven hierdoor onvoldoende ijkpunten over voor vleermuizen om zich te oriënteren. Door de kap van het bosje en de houtwal verdwijnt wel een essentiële vliegroute. Ook hiervoor zullen mitigerende maatregelen moeten worden voorgesteld aan de Provincie Brabant.

Wegens het verdwijnen van een massa(kraam)verblijf, drie paarplaatsen en een vliegroute dient een ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis.

In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1 Conclusies

Op basis van de resultaten van het veldonderzoek wordt geen aantasting van essentiële foerageergebieden van de gewone dwergvleermuis of ruige dwergvleermuis verwacht.

Door de ingreep zal een deel van het babydumpgebouw verdwijnen, en daarmee meerdere vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Hiervoor zullen in dat geval mitigerende maatregelen genomen moeten worden voorgesteld aan de provincie Brabant en er dient een ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis.

Omdat het najaarsonderzoek in 2016 heeft plaatsgevonden volgens het vleermuisprotocol 2013 en het voorjaarsonderzoek in 2017 volgens het vleermuisprotocol 2017, van de Gegevensautoriteit Natuur, kan worden gesteld dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

7.2 Aanbeveling

In verband met het feit dat er in de muren van de bebouwing een massa(kraam)verblijf en drie paarverblijven aanwezig zijn van de gewone dwergvleermuis, is geadviseerd op voorhand om zo snel mogelijk, maar in elk geval nog voor half februari 2017, tijdelijke mitigerende maatregelen te nemen, vooruitlopend op de ontheffingsaanvraag. Hiervoor dienen twaalf platte vleermuiskasten (geschikt als paarverblijf), en vier kraamkasten in de directe omgeving van het pand (maximaal 100 m afstand) opgehangen te worden op minimaal 3,5 m hoogte, onder begeleiding van een ecooloog.

In verband met het verdwijnen van een essentiële vliegroute, is geadviseerd om in het voorjaar van 2017 een nieuwe vliegroute aan te leggen van volwassen bomen.

Een vliegroute functioneert pas als de nieuw aan te planten bomen een hoogte van minimaal 5 meter hebben en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter. De plantafstand moet dan maximaal 7 meter zijn; bij dubbele rijen op maximaal 7 meter van elkaar geplant kan de plantafstand tot 16 meter zijn. Onderplanten met een struiklaag van tenminste drie meter breed is ook mogelijk. Aanwezigheid van water is ook van belang. Voor vervanging van vliegroutes die niet tevens als foerageergebied worden gebruikt moet rekening gehouden worden met een periode van minimaal 1 tot 2 jaar.

Door het op voorhand nemen van deze mitigerende maatregel, kan de gewenningstijd van vleermuizen parallel lopen aan de ontheffingsaanvraag, waarmee tijd uitgespaard kan worden.

Daarnaast is het van belang dat te zijner tijd, in de toekomstige permanente bebouwing dezelfde hoeveelheid permanente verblijfplaatsen gerealiseerd wordt, ter vervanging van de te verdwijnen paarplaatsen, d.w.z. twaalf permanente paarverblijven. Deze maatregelen dienen al in de ontheffingsaanvraag beschreven te zijn.

7.3 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methodes en inspanningen is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft dit onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden voor vaste rust en verblijfplaatsen, zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute(s).

8. BRONNEN

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0, december 2014

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 2.0, december 2014

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Soortenstandaard Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*. Versie 2.0, december 2014

Buiten aan het Werk. Houd Tijdig rekening met beschermde planten en dieren!

Brochure

[http://www.minInv.nl/portal/page?_pageid=116,1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=14765 (31---10---2010)].

www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen

www.vleermuizenindestad.nl